

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 3/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till godkännande av ett tilläggsavtal till ramavtalet om det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet mellan Belgien, Tyskland, Estland, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Cypern, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Österrike, Portugal, Slovenien, Slovakien, Finland och det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet samt med förslag till lag om godkännande av de bestämmelser i tilläggsavtalet som hör till området för lagstiftningen och med förslag till ändring av 2 § i lagen om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 20 september 2011 en proposition med förslag till godkännande av ett tilläggsavtal till ramavtalet om det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet mellan Belgien, Tyskland, Estland, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Cypern, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Österrike, Portugal, Slovenien, Slovakien, Finland och det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet samt med förslag till lag om godkännande av de bestämmelser i tilläggsavtalet som hör till området för lagstiftningen och med förslag till ändring av 2 § i lagen om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument (RP 31/2011 rd) till finansutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet (GrUU 5/2011 rd) och ekonomiutskottet (EkUU 9/2011 rd) lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandena återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- statsminister Jyrki Katainen och specialmedarbetare Maarit Kaltio, statsrådets kansli
- lagstiftningsråd Erkki Sarsa, konsultativ tjänsteman Markku Puumalainen och finanssekreterare Jussi Lindgren, finansministeriet
- ledande rådgivare Jarmo Kontulainen, Finlands Bank
- professor Vesa Kanninen, Helsingfors universitet
- överdirektör Aki Kangasharju, Statens ekonomiska forskningscentral

- ekonomie magister Kaarlo Jännäri
- politices doktor Peter Nyberg
- professor Timo Korkeamäki, Svenska handelshögskolan
- vice verkställande direktör Risto Murto, Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varma.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner tilläggsavtal till ramavtalet om det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet (nedan EFSI-ramavtalet) mellan Konungariket Belgien, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Estland, Irland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Republiken Cypern, Storhertigdömet Luxemburg, Republiken Malta, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Portugal, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien, Republiken Finland och det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet. Finland undertecknade tilläggsavtalet den 8 september 2011. Genom tilläggsavtalet blir Republiken Estland part i ramavtalet.

Genom ändringen ökar borgensmännens totala borgensåtaganden för det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentets finansiering från 440 miljarder euro till 780 miljarder euro. Av beloppet utgör 726 miljarder euro disponibla åtaganden, eftersom Grekland, Irland och Portugal har blivit borgensmän som utträtt och inte längre utfärdar nya borgen. Finlands andel av borgensåtagandena ökar från ca 7,9 miljarder euro till ca 13,974 miljarder euro. Borgen ska inte längre fastställas som totala borgensåtaganden utan för det nominella värdet av det skuldkapital som borgen avser. För att säkerställa bästa möjliga kreditvärdering höjs avtalad överborgen från 20 till högst 65 procent. I avtalet tas in

en bestämmelse om prissättningsgrunderna för lån som beviljas av det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet.

Effektiviteten och flexibiliteten i det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentets verksamhet ökas genom att i ramavtalet tas in tre nya stödinstrument. För det första kan det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet ge stater inom euroområdet förebyggande stöd. För det andra kan en stat inom euroområdet beviljas lån för rekapitalisering av finansinstitut. Lån kan beviljas också stater som inte har något fastställt finansiellt anpassningsprogram. För det tredje kan det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet i undantagsfall på andrahandsmarknaden köpa obligationer som emitterats av en stat inom euroområdet.

Tilläggsavtalet träder i kraft då samtliga parter har lämnat skriftlig bekräftelse till det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet på att de har uppfyllt sin nationella lagstiftningskrav för att avtalen ska träda i kraft.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i ramavtalet som hör till området för lagstiftningen. Dessutom föreslås att 2 § i lagen om statsborgen för ett europeiskt finansiellt stabiliseringsinstrument ändras så att maximibeloppet för borgensåtaganden höjs och så att borgen fastställs utifrån det nominella skuldbeloppet och inte, såsom tidigare, utifrån borgensåtagandets totalbelopp.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

*Motivering***Bakgrund**

Riksdagen godkände den 1 juli 2010 ett ramavtal om det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet (RP 95/2010 rd — FiUB 30/2011 rd). I ramavtalet kom man bl.a. överens om vilka förfaranden som ska iakttas ifall en stat inom euroområdet begär lånefinansiering eller när staterna inom euroområdet utfärdar borgen för finansieringen av EFSI (faciliteten). I avtalet bestämdes också att maximibeloppet för borgen är 440 miljarder euro varav Finlands andel uppgår till 7,9 miljarder euro.

Den ekonomiska krisen inom euroområdet har fortsatt och euroländerna har ansett det nödvändigt att ändra ramavtalet på ett sätt som förbättrar facilitetens långivningskapacitet och gör den effektivare och mångsidigare.

Stats- och regeringscheferna i euroområdet avtalade redan den 11 mars 2011 bl.a. om att förbättra utlåningskapaciteten och om att se över prissättningen. Den 21 juli 2011 avtalade man om ändringar i finansieringsmekanismerna. Finland undertecknade tilläggsavtalet den 8 september 2011. För att avtalet ska bli bindande för Finland måste riksdagen godkänna tilläggsavtalet genom en lag och samtidigt besluta om en ändring av maximibeloppet för borgen som eventuellt beviljas EFSI.

De viktigaste ändringarna i ramavtalet

De viktigaste ändringarna i ramavtalet gäller ökning av EFSI:s utlåningskapacitet, införande av nya finansieringsinstrument, precisering av lånevillkoren samt prissättning av finansieringsstödet.

Det viktigaste syftet med ändringarna är att skapa beredskap för att utnyttja utlåningskapaciteten på 440 miljarder euro till fullt belopp. I praktiken har den nuvarande utlåningsvolymen legat på en lägre nivå än avsett eftersom maximibeloppet inkluderar bl.a. kostnader i

samband med finansiering samt med överborgen. Maximibeloppet för borgen förelås därför bli höjt till 780 miljarder euro. Av detta belopp är emellertid 726 miljarder euro i aktivt bruk eftersom Grekland, Irland och Portugal för tillfället är s.k. borgensmän som har utträtt och deras andelar har därför räknats bort från totalbeloppet. Finlands maximala andel av borgen ligger under 14 miljarder euro (13,974 miljarder euro).

Ramavtalet har dessutom kompletterats med tre nya stödelement. För det första ska stabiliseringsinstrumentet kunna ge stater inom euroområdet förebyggande stöd. För det andra ska en stat inom euroområdet kunna beviljas lån för rekapitalisering av finansinstitut. Lån kan beviljas också stater som inte har något fastställt finansiellt anpassningsprogram. Dessa länder ska dock tillsammans med kommissionen underteckna ett samförståndsprotokoll med bl.a. villkor som gäller budgetdisciplin.

För det tredje kan EFSI med stöd av en utvärdering som gjorts av Europeiska centralbanken i undantagsfall på andrahandsmarknaden köpa obligationer som emitterats av en stat inom euroområdet.

Det har dessutom gjorts ett flertal andra, närmast tekniska, ändringar i avtalet.

Grundlagsutskottets utlåtande

Grundlagsutskottet konstaterar att riksdagen måste ge sitt samtycke till tilläggsavtalet. Riksdagen kan fatta ett majoritetsbeslut om avtalet och lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utskottet konstaterar också att regeringen i syfte att förtydliga den rättsliga grunden har föreslagit en ändring i fördraget varmed artikel 136 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt skulle ändras (RP 12/2011 rd).

Ekonomiutskottets utlåtande

Ekonomiutskottet anser det nödvändigt att i nuläget godkänna tilläggen till ramavtalet. Det vä-

sentliga enligt utskottet är att Finland från fall till fall har möjlighet att pröva behovet av finansiella beslut och villkoren för dem. Detta säkerställs genom lagstiftning om att alla beslut om ökad ekonomisk exponering för enskilda medlemsstater ska fattas enhälligt.

Finansutskottets ståndpunkt

Läget inom euroområdet och för hela den globala ekonomin är i dagsläget synnerligen bekymmersamt. Vissa euroländers svåra skuldsättning och banksystemets problem är mycket oroväckande. Många åtgärder har vidtagits för att stävja den ekonomiska krisen och de har i viss utsträckning haft en stabiliserande effekt och gett den tid som behövts för korrigerande insatser. Men även om insatserna ledde till att marknaden lugnade sig något har läget igen förvärrats och nu finns det en risk för att krisen eskalerar utom kontroll.

Utskottet anser att det i nuläget är av största vikt att krisen får en lösning som tryggar den finansiella stabiliteten. Tilläggen till ramavtalet kan bidra till att stödja ekonomin inom euroområdet samt öka tilltron till finansmarknaden och det politiska beslutsfattandet.

Utskottet anser att de föreslagna tilläggen till ramavtalet är motiverade och föreslår att riksdagen godkänner propositionen. Utskottet hänvisar också till sina tidigare utlåtanden i ärendet, dvs. FiUU 1/2011 rd och FiUU 2/2011 rd, som bland annat behandlar justeringar av ramavtalet om det europeiska finansiella instrumentet.

Nedan behandlar utskottet närmare vissa viktiga frågor i avtalet.

Ökningen av utlåningskapaciteten. Utskottet understryker att en tillräcklig utlåningskapacitet är ett mycket väsentligt element för att säkerställa facilitetens trovärdighet och effekt. Det är med andra ord motiverat att höja borgensfullmakten till 780 miljarder euro för att den ursprungliga utlåningsvolymen på 440 miljarder euro ska kunna utnyttjas fullt ut.

Förebyggande stöd. Förebyggande stöd är ett viktigt medel för att förhindra att marknaden överreagerar. Denna form av stöd återställer till-

tron innan den stödbehövande staten försätts i krisläge. Enligt utskottets mening är det viktigt att kriterierna för förebyggande stöd är klara och entydiga. Utskottet förutsätter att stöd ges endast till stater vars basala finansiella element är i skick. Så ska till exempel den offentliga skulden vara hållbar, underskottet i bytesbalansen under kontroll och banksektorn solid.

Enligt utredning till utskottet är de förebyggande stödinstrumenten i stor utsträckning likadana som Internationella valutafondens motsvarande stödformer som har gett positivt resultat. Med hjälp av det förebyggande stödet kan ett land med ekonomiska problem komma igen på marknaden utan att tvingas in i ett tungt anpassningsprogram, som dessutom ofta försvagar tillväxten.

Lån för rekapitalisering av finansinstitut. Avtalsändringen gör det möjligt att bevilja lån till en stat för rekapitalisering av ett finansinstitut.

Utskottet hänvisar till ekonomiutskottets utlåtande EkUU 9/2011 rd, där det sägs att villkoren för att få lån hänger samman med en sanering av banksektorn och att frågan prövas utifrån EU:s regler för statligt stöd. Stöd kan beviljas bara om en banks konkurs skulle hota hela det finansiella systemets stabilitet. Ett annat villkor är att varje stödtagande bank får en saneringsplan. Finansutskottet stöder dessa ställningstaganden.

Utskottet konstaterar dessutom att det med tanke på den finansiella stabiliteten är nödvändigt att säkerställa en tillräcklig rekapitalisering av finansinstituten men understryker att det i första hand alltid är bankens ägare som ansvarar för rekapitaliseringen och först i andra hand den berörda staten. I sista hand är det möjligt att vända sig till faciliteten för stöd. Utskottet framhåller särskilt att stödet från faciliteten inte i något fall får leda till att ett medlemsland försummar att själv vidta stabiliseringsåtgärder. Det är också viktigt att de behöriga kontrollmyndigheterna fungerar så att problem kan avvärras på förhand.

Utskottet anser att rekapitalisering av finansinstitut uttryckligen ska skötas genom lånearrangemang till ett euroland som i sin tur rekapitaliserar ett finansinstitut i ekonomisk kris. Ut-

skottet anser att det finns skäl att i framtiden utreda om man kunde gå in för det eftersträvarvärda förfarandet att som villkor för stöd kräva att den stödtagande staten som motsäkerhet och till ett belopp som motsvarar lånebeloppet ställer aktier i den bank som faciliteten har rekapitaliserat.

Utskottet anser att man innan lån beviljas också ska utreda om stabiliteten för en bank i svårigheter kunde tryggas genom att den överläts till en solvent bank som därefter kunde vidta behövliga åtgärder för att säkerställa effektivitet och solvens på finansmarknaden.

Man bör i synnerhet försöka avvärja sådana problem med konkurrensneutralitet mellan banker som annars lätt kan uppkomma i samband med stöd.

Köp av obligationer på andrahandsmarknaden. Utskottet stöder tanken på att faciliteten ska ha möjlighet att i undantagsfall köpa obligationer på andrahandsmarknaden. Detta skulle ha en stabiliserande effekt på marknadens verksamhet och underlätta för programländer att hålla sig kvar inom systemet med marknadsfinansiering.

Europeiska centralbanken har köpt en stor mängd obligationer från krisländer och på detta sätt bidragit till att lugna finansmarknaden. Men utskottet framhåller att bankens basala uppgift är att sköta den monetära politiken. Om banken tar på sig andra uppgifter kan det försvaga dess ställning som en stark och självständig aktör. Också av den anledningen anser utskottet det motiverat att även faciliteten har en möjlighet att agera på andrahandsmarknaden för att köpa obligationer. Beslutsfattandet skulle då vara genomskinligare och stå under en effektivare parlamentarisk kontroll.

Beslutsfattande

I beslutsfattandet accentueras kravet på enhällighet; alla centrala beslut om det finansiella stödsystemet ska nämligen fattas enhälligt, antingen av borgensmännen eller av EFSI:s styrelse. Det krävs enhälliga beslut också om eventuella närmare riktlinjer för de finansiella besluten i EFSI:s styrelse, där Finland sitter med.

Av den parlamentariska kontrollen och riksdagens budgetmakt följer att riksdagen fortfarande i varje enskilt fall beslutar om borgen utifrån ett meddelande från statsrådet. Detta garanterar att riksdagen varje gång kan pröva såväl stödbehovet som stöd villkoren. Utskottet konstaterar att Finlands deltagande i nya stödåtgärder och beslutsfattandet om hur stödprogram ska genomföras kräver riksdagens medverkan på samma sätt som stödåtgärderna enligt det gällande avtalet.

Men det måste trots allt konstateras att ramavtalet binder Finland och indikerar att Finland i princip är delaktigt i de enhälligt avtalade borgensarrangemangen upp till det överenskomna maxtaket.

Säkerheter

Stöd villkoren inbegriper också säkerheter, som Finland har ställt som krav för att godkänna kommande finansiella beslut. Detta linjeval finns även inskrivet i regeringsprogrammet där det sägs att regeringen innan enskilda beslut fattas ska bedöma om de beslut som fattas inom ramen för EFSF är motiverade med tanke på medborgarna i Finland och i det krisdrabbade landet och om det är sannolikt att det saneringsprogram som planerats för landet hjälper det ur krisen.

Cheferna för euroområdet fattade beslut om möjligheterna att få säkerhet vid sitt möte den 21 juli i år (slutsats, punkt 9) och ytterligare preciseringar gjordes senast vid euroländernas möte i Polen den 16–17 september. Ramavtalet nämner inte säkerheter, eftersom säkerheterna inte har något att göra med själva avtalet utan med tillämpningen av det och villkoren för enskilda stöd.

Budgetära konsekvenser

Propositionen har inga direkta konsekvenser för statsbudgeten i det här skedet. Eventuella konsekvenser beror på i vilken utsträckning Finland måste uppfylla sitt borgensåtagande. Om borgen i ramavtalet aktiveras kommer Finlands andel enligt avtalet att som mest röra sig kring något

under 14 miljarder euro. Den risk borgensmän som utträtt medför höjer inte åtagandet.

Utskottet påpekar att den borgen vi hittills beviljat euroländer uppgår till totalt ca 1,8 miljarder euro (Irland ca 740 miljoner euro och Portugal 1,07 miljarder euro). Dessutom har Finland beviljat Grekland ett lån på 1,5 miljarder euro; av det lånet har ca 890 miljoner euro betalats ut. Beslut om ett andra stödpaket till Grekland ska enligt planerna fattas inom de närmaste veckorna, men i övrigt är det omöjligt att säga i vilken utsträckning Finland tvingas skjuta till ytterligare borgen. I harmoni med regeringsprogrammet kommer Finland ändå att kräva säkerheter som motsvarar Finlands borgensandel om något annat land ännu efter Portugal ber om stöd i form av lån från EFSI.

Utskottet vill uppmärksamma att Finland deltar med länderspecifika andelar i ECB- och IMF-finanseringen.

Utskottets uppfattning är att de nuvarande borgensåtagandena och riskerna med det tidigare lånet till Grekland ligger inom kontrollens gränser och att de i nuvarande omfattning inte underminerar hållbarheten i våra offentliga finanser eller äventyrar statens kapacitet att klara av sina uppgifter och förpliktelser. Förmodligen äventyrar maxtaget för Finlands borgen enligt ESFI-avtalet inte heller statens förmåga att tillgodose medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter.

Konstateras kan att ett tecken på att finansmarknaden inte förlorat sin tilltro till den finska ekonomin är att räntan på finska statens lån förblivit låg.

Men besluten om stöd till euroländer måste alltid fattas med hänsyn till att det finns gränser för vad våra statsfinanser tål och att vi måste värna vår sysselsättning och se till att det finns pengar för välfärdssamhället.

Fortsatta åtgärder

Utskottet konstaterar att propositionen antingen ska godkännas eller förkastas men att det inte går att i det här sammanhanget ändra avtalet. Ett annat villkor för att ramavtalet ska träda i kraft är

att alla stater inom euroområdet sätter i kraft avtalet nationellt.

Bland de sakkunniga som utskottet hört har uttalats såväl positiva åsikter om en avtalsändring som kritiska synpunkter på handlingsstrategin. Utskottet menar att det är osäkert om åtgärderna räcker till och fungerar, men om förslaget förkastas leder det högst sannolikt till större turbulens på marknaden och ohjälpligen till en djupare och mer utbredd kris.

Med tanke på vår egen ekonomi är det av absolut vital betydelse att krisen inte tillåts sprida sig. En ny ekonomisk kris skulle få ödesdigra konsekvenser för samhällsekonomin hos oss, eftersom vi i likhet med många andra länder har ett så stort budgetunderskott och en så stor stats-skuld att det kringskurit våra resurser för nya ekonomiska incitament.

De vikande konjunkturerna kräver nu målmedvetna, välunderbyggda och övertygande åtgärder som stabiliserar den finansiella marknaden och hjälper euroländerna in på en hållbar väg mot ekonomisk tillväxt. Det gäller också att aktivare genomföra reformer som ger unionen större konkurrenskraft.

Stödmekanismerna har använts till att köpa tid. Men för att krisen ska kunna lösas måste de överskudsatta länderna agera kraftigt och målmedvetet för att stärka sina offentliga finanser. Den ekonomiska politiken måste bli mer disciplinerad, reglerna följas bättre och övervakningen av dem skärpas. Det är också angeläget att lagstiftningspaketet om samordning av finanspolitiken behandlas och godkänns med det snaraste. Om stabilitets- och tillväxtpaktens bestämmelser om hur stort det årliga budgetunderskottet och statsskulden får vara hade följts, skulle någon kris inte ha uppstått.

Utskottet ser det som angeläget att IMF också framöver medverkar i insatserna för att lösa krisen i euroområdet. Det är också viktigt att få icke-euroländerna att engagera sig i stabiliseringen av det ekonomiska läget och på så sätt bidra till att bära ansvaret för unionens framtid.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att innan nya stödåtgärder börjar planeras inom ramen för EFSI bör statsrådet alltid tänka över

- om åtgärderna är nödvändiga för euroområdet stabilitet,
- om orsakerna till problemen åtgärdas genast genom resoluta beslut som faktiskt genomförs,
- om åtgärderna är nödvändiga för att värna Finlands ekonomiska intressen,
- om investeransvaret kan omsättas så att privata skuldrisker inte enbart läggs på euroländerna att bära och
- om Finlands åtaganden i överensstämmelse med regeringsprogrammet är så väl riskskyddade som möjligt.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner ett tilläggsavtal till ramavtalet om det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet mellan Belgien, Tyskland, Estland, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Cypern, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Österrike, Portugal, Slovenien, Slovakien, Finland och det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet och

godkänner lagförslagen utan ändringar.

Helsingfors den 23 september 2011

I den avgörande behandlingen deltog

Kimmo Sasi /saml
Pentti Kettunen /saf
Leena Harkimo /saml
Jouko Jääskeläinen /kd
Timo Kalli /cent
Kimmo Kivelä /saf
Mika Lintilä /cent
Heli Paasio /sd
Kari Rajamäki /sd
Matti Saarinen /sd

Jouko Skinnari /sd
Kari Uotila /vänst
Pia Viitanen /sd
Ville Vähämäki /saf
Johanna Karimäki /gröna
Mats Nylund /sv
Eero Reijonen /cent
Lenita Toivakka /saml
Raija Vahasalo /saml (delvis)
Juha Väättäin /saf.

Sekreterare i delegationen var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila.

RESERVATION 1

Motivering

Europeiska valutaunionen och den gemensamma valutan såg dagens ljus den 1 januari 1999. Det stod klart från första början att euroområdet blir ett monetärt förbund mellan mycket olika stater. Det skilde sig stort i ekonomisk struktur, produktivitetsutveckling och verksamhetskultur i olika delar av området.

När vi arbetade fram våra egna avgöranden 1997—1998 var Centern i Finland, bland annat med hänvisning till sagda olikheter, av den åsikten att Finland åtminstone inte i det läget bör gå med i den gemensamma valutan. Vi hänvisade också till att våra europeiska gelikar i Norden ställde sig utanför.

Vi föreslog en folkomröstning, precis som i Danmark, Sverige och en del andra länder. Det passade inte regeringen Lipponen—Niinistö. Med de dåvarande regeringspartiernas gemensamma krafter anslöts Finland till den monetära unionen.

Men den gemensamma monetära unionen visade sig inkapabel att bevaka den finanspolitiska disciplinen. Många länder bröt i åratal också mot de spelregler som man lyckades bygga upp.

Detta euroområde höll ut en fallskärm även för de mest släpphänta länderna, som med hjälp av fallskärmen i många års tid kunde göra av med mer pengar än de någonsin tjänade. Det blev kutym med underskott i den offentliga ekonomin och i många länder överskred skuldernas bnp-andel klart gränsen för vad som var hållbart.

Våren 2010, i efterdyningarna av den globala finanskrisen, stod gjutfelen i euroområdet avslöjade i all sin nakenhet. Grekland blev det första landet att drabbas av krisen. Inte långt därefter riktades misstankarna mot två andra små euroländer, Irland och Portugal, och deras kapacitet att klara av sina skuldåtaganden.

Precis som regeringarna i de andra länderna ansåg den centerledda regeringen i Finland att det brådskade med en lösning som hindrade att problemen spred sig ytterligare. Därför var vi

redo för gemensamma beslut med de övriga euroländerna och IMF för att lindra den akuta krisen i Grekland med ett låneprogram. En tillfällig europeisk finansiell stabiliseringsfacilitet inrättades som en beredskapsåtgärd inför möjligheten att problemen tillspetsas i Irland och Portugal.

Storleken på facilitetens utlåningskapacitet som omfattades av medlemsstaternas borgensåtagande bestämdes så att krisen skulle kunna begränsas till dessa små euroländer och inga andra.

De verksamhetsformer som faciliteten tillåter är snäva och noga avgränsade. Den kan låna ut pengar bara till ett land som går direkt med i skuldprogrammet. Villkoret för lån är ett stramt anpassningsprogram.

Den centerledda regeringens policy för att stabilisera euron var starkt villkorat, avsåg att bevara den nationella suveräniteten och krävde att problemländerna som motvikt till stöd följer ett anpassningsprogram i sin finansiella politik.

Våren och sommaren 2011 har gjort det klart att skuldproblemet inte kommer att lätta i alla de länder som redan omfattas av stödet. Det är framför allt Grekland som inte har gått i land med att anpassa sin ekonomi till programmet. Portugal har också problem. En alldeles ny hotbild som seglat upp med skuldkrisen i euroområdet är marknadens bristande förtroende för Italiens och Spaniens förmåga att klara av sina skuldåtaganden.

I linje med cheferna för euroländerna presenterar Finlands regering nu sin lösning på den djupnande krisen, ett förslag till lag om ändring av lagen om det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet.

Propositionen innebär att euroländernas borgensförbindelser gentemot den temporära krisfonden mer eller mindre fördubblas och att fonden får befogenhet för många nya åtgärder som de allt fåtaligare euroländerna med ekonomin i skick solidariskt får bära ansvaret för:

— Propositionen bemyndigar EFSI att köpa obligationslån på andrahandsmarknaden.

— Den möjliggör förebyggande stöd från EFSI till stater som saknar ett fastställt finansiellt anpassningsprogram.

— Den möjliggör för EFSI att rekapitalisera finansinstitut i ekonomiska problem på begäran av den behöriga staten.

De här policyerna går tvärt emot Finlands tidigare ståndpunkt. Regeringen motiverar sitt avgörande med att vi nu kan utverka säkerheter för våra borgensåtaganden. Även om vi lyckas få säkerheter till ett visst belopp finns det inga garantier för likvida säkerheter till fullt belopp. För denna uppfattning talar också det faktum att det inte står någonting om säkerheter för borgensländer i lagförslaget.

Vi kan inte acceptera den möjlighet som den föreslagna ändringen i EFSI ger krisländer och deras borgenärer till ytterligare finansiering. Lika lite kan vi acceptera de föreslagna ändringarna i EFSI:s verksamhetsformer, eftersom de för oss i riktning mot euroobligationer, nya finanspolitiska instrument med solidariskt ansvar.

Förfarandet resulterar i att den solidariska bördan inom euroområdet ökar ofantligt samtidigt som bördan läggs på allt färre axlar i den takt fler länder ser sig tvungna att ty sig till finansiering genom EFSI. Det förlänger, fördjupar och utvidgar krisen ytterligare. Med sin proposition bidrar regeringen till en utveckling som går genom en kris över ökad s.k. tvingande maktutövning i riktning mot en federal stat.

Det finnas inga bra och enkla alternativ för att hantera krisen. Alla alternativ målar upp en dysaster framtid, inte minst för ekonomin i euroområdet.

det. Det återverkar i sin tur på hela den globala ekonomin.

Allt fler vetenskapsmän och ekonomiska experter runtom i Europa förespråkar en kontrollerad skuldsanering som botemedel på krisen i stället för ökade gemensamma stödinsatser.

Vi delar denna syn. Genom att avstå från omfattande nya stöd kan vi påskynda kontrollerade skuldsaneringar i de mest skuldsatta länderna. Om krisländerna och deras finansörer inte får nya stödpengar måste de själva ta fram lösningar på problemen genom skuldsanering.

— Därmed är det slut på krisländernas möjligheter att leva över sina tillgångar och ställer deras levnadsstandard på den nivå som deras samhällsekonomi medger.

— Därmed ställs banker och andra finansinstitut som varit släpphänta med lånepengar inför stora förluster. Det blir de här bankernas hemländer som får stå för rekapitaliseringen av bankerna i stället för skattebetalarna i solventa euroländer, som regeringens proposition innebär.

Vår åsikt är att Finland inte bör godkänna regeringens proposition om ändring av det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet EFSI.

Förslag

Vi föreslår följaktligen

att riksdagen inte godkänner förslaget till ändring av avtalet om det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet i propositionen och

att propositionen förkastas.

Helsingfors den 23 september 2011

Timo Kalli /cent
Esko Kiviranta /cent

Mika Lintilä /cent
Eero Reijonen /cent

RESERVATION 2

Motivering

Regeringens proposition RP 31/2011 rd om tilltänkta ändringar i ramavtalet om det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet EFSI är helt fel sorts ekonomisk politik i Sannfinländarnas tycke. Det är inte Finlands och finländarnas skyldighet att betala för andra EU-länders felaktiga politik. Enligt vår mening håller man nu på att utvidga befogenheterna och borgensåtagandena inom euroländernas finansiella stabiliseringssystem stick i stäv med Finlands intressen.

Samtidigt som den offentliga debatten är fokuserad på Finlands krav på säkerheter från Grekland står regeringen i begrepp att höja totalbeloppet av statsborgen till EFSI från 7,9 till 13,974 miljarder euro genom en ändring av ramavtalet. Dessutom möjliggör ändringen för skuldsatta länder bland annat att få förebyggande stöd, oavsett om de har ett fastställt finansiellt anpassningsprogram eller inte. Därtill kan Finland bli tvunget att bevilja lån för rekapitalisering av ett skuldsatt lands finansinstitut, med andra ord att sticka handen djupt i skattebetalarnas fickor för att kunna finansiera andras bankstöd.

Genom de nya förebyggande insatserna bygger man upp ett system där länder som Spanien och Italien som kämpar med ekonomiska svårigheter kan be de andra euroländerna om stöd redan innan de gjort slut på pengarna. Deras anspråk skulle vara förpliktande också för Finland. Även om Finlands medgivande behövdes för stödbesluten skulle det ökade politiska trycket hindra beslut som beaktar Finlands intressen, precis som hittills. I praktiken kan detta till och

med betyda att vår statskassa får likviditetsproblem när andra euroländer ska räddas. Med andra ord skulle vårt ekonomiska svängrum reduceras. Och till sist skulle lejonparten av stödpengarna ändå hamna i utomeuropeiska investerarens fickor.

Trycket på att höja borgensåtagandena slutar ingalunda heller här. Det finns en verklig risk för att Finlands borgensåtaganden med tiden blir trefalt större. På marknaden bedömer man att EFSI/ESM i själva verket behöver utvidgas från nuvarande 726 till hela 2 000 miljarder euro för att råda bot på krisen. Finlands bidrag till potten skulle ligga kring 40 miljarder euro, alltså nästan lika mycket som vår årliga statsbudget. Har vi råd med sådant? Nej, det har vi inte.

Ändå tillåts allt det här trots att Maastrichtfördraget på gemensam överenskommelse förbjuder betalning av andra medlemsstaters skulder.

Alla de här tilltänkta ändringarna för att rädda euron i dess dödskamp påskyndar samtidigt utvecklingen mot en federalistisk union. Ändringen i stödmekanismen binder framför allt små, välskötta euroländer till händer och fötter på ett sätt som inte ligger i Europas och ännu mindre Finlands och de finska skattebetalarnas intresse.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen inte godkänner förslaget i propositionen och

att lagförslagen förkastas.

Helsingfors den 23 september 2011

Pentti Kettunen /saf
Ville Vähämäki /saf
Juha Väättäinen /saf